SCIENCE SHINE
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL
Volume 3, Issue 1 April 30, 2023

HARBIY QISMDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISLOHATLAR VA UNING SAMARADORLIGI

G‘ayrat Madaminov Madiyarovich
UzMU harbiy tayyorgarlik o‘quv markazi front orti va moliyaviy ta’minot sikli boshlig‘i
Ibrohim Mingboyev Alisher o‘g‘li
Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti harbiy tayyorgarlik o‘quv markazi kursanti, TMI talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqola bugungi kunda yurtimizda harbiy qism va uning a’zolari uchun yaratilgan imkoniyatlar va uning samarasi haqida fikrlar jamlaydi. Shuningdek, maqolada harbiylarning oila a’zolari uchun yaratilgan qulay sharoitlar ham keltirib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar: xavfsizlik, shaxsiy tarkib, harbiy xizmatchi, o‘quv mashg‘ulotlari, vatanparvarlik ruhi, avtopark, harbiy-ma’muriy sektori.

Annotation: This article summarizes ideas about the opportunities created for the military unit and its members in our country today and its effectiveness. The article also mentions the favorable conditions created for the family members of the military.

Keywords: security, personnel, military personnel, training, patriotism, motor vehicle fleet, military-administrative sector.

Mamlakatimizda harbiy xizmat nufuzini yuksaltirish va Qurolli Kuchlarimiz jangovar shayligini yanada oshirish maqsadida qo‘shin turlarini yosh va salohiyatli kadrlar bilan to‘ldirish, harbiy xizmat o‘tash uchun qulay sharoitlar yaratish, harbiy xizmatchilar va ularning oila a’zolari ijtimoiy himoyasini ta’minlash masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. So‘nggi yillarda mamlakatimizning turistik salohiyatini yanada rivojlantirish, sayyohlar uchun yangi imkoniyatlar yaratish uchun bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Albatta, sayyohlarni jalb etishda hududdagi diqqatga sazovor joylar bilan bir qatorda, u yerda hukm surgan tinchlik-osoyishtalik, xavfsizlikni ta’minlashga qaratilgan sa’y-harakatlar ham muhim sanaladi. Respublikamizning shimoliy darvozalaridan biri bo‘lmish Nukus xalqaro aeroportida xavfsizlikni ta’minlashda boshqa huquqni muhofaza qiluvchi idoralar bilan birga IIV Xalqaro aeroportlarda xavfsizlikni ta’minlash qo‘shinlariga qarashli Nukus alohida

batal'onining ham munosib hissasi bor. Batalyon shaxsiy tarkibi o'ziga biriktirilgan ob'ektda xavfsizlikni ishonchli ta'minlab kelmoqda.

Mazkur harbiy qism faoliyatining ustuvor yo'nalishlari va asosiy vazifalaridan kelib chiqqan holda, bo'linmalar va harbiy xizmatchilarning harbiy-kasbiy tayyorgarligini yanada takomillashtirish maqsadida tashkiliy, jangovar-xizmat va texnik-muhandislik tadbirlari ishlab chiqilgan. eng muhimi, harbiy-kasbiy tayyorgarlik bo'yicha mashg'ulotlar jangovar holatlarga yaqinlashtirilgan holda olib borilmoqda. Bundan tashqari, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda holatlar va sodir etilishi ehtimoli bo'lgan terrorchilik, qo'poruvchilik harakatlaridan ogohlantirish, ularning oldini olish va oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha choralar ham ishlab chiqildi. Batalyonda harbiy xizmatchilarning xizmat olib borishi, ular doimiy ravishda kasbiy va ma'naviy-ma'rifiy tayyorgarlik hamda sport bilan muntazam shug'ullanishi uchun barcha imkoniyatlar yaratilgan. Shu bilan birga, bo'linmalar o'rtasida turli sport musobaqalari o'tkazish yo'lga qo'yilgan. Bundan tashqari, batal'on harbiy xizmatchilarining rejali tarzda qator huquqni muhofaza qiluvchi idoralar bilan hamkorlikda o'tkaziladigan maxsus mashg'ulotlarda ham ishtirok etishi ta'minlangan[1].

Bu, o'z navbatida, o'quv mashg'ulotlari va mashqlar chog'ida harbiy xizmatchilarning zamonaviy harbiy texnika va qurol-aslahalardan mohirona tarzda foydalanish, jangovar vaziyatlarda nafaqat o'zini, balki safdoshlarini ham himoya qilishi, zimmasiga yuklangan vazifani va berilgan jangovar topshiriqni sidqidildan bajarish, og'ir vaziyatlardan qisqa fursat ichida chiqib ketish ko'nikmalarini mustahkamlab borishga xizmat qilmoqda. Ma'lumki, xizmat davomida shaxsiy tarkibning axloqiy-ruhiy holatini yaxshilash, ularni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, jamoada sog'lom muhitni mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi, — deydi batalyon komandirining tarbiyaviy va mafkuraviy ishlar bo'yicha o'rinbosari, mayor Aziz Elov. Bu borada batal'on harbiy xizmatchilari orasida qator ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar tashkil etilmoqda. Haftaning har juma kuni «Ma'naviy yuksalish va vatanparvarlik kuni»[2], munosabati bilan mashg'ulotlar o'tkazish yo'lga qo'yilgan. Albatta, mazkur tadbirlar harbiy xizmatchilarning ma'naviyatini boyitib, har qanday vaziyatda to'g'ri qaror qabul qilishlarini ta'minlaydi. Shu bilan birga, Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbus ijrosini ta'minlash maqsadida ham batalyon harbiy xizmatchilari uchun har chorakda harbiy qismda kitob yarmarkalari o'tkazish yo'lga qo'yilgan.

Bunda harbiy xizmatchilar o'zlari yoqtirgan kitoblarni xarid qilib, bo'sh vaqtlarida ushbu asarlarni mutolaa qilishyapti. Batalyon harbiy xizmatchilari o'sib

kelayotgan yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash maqsadida o‘tkazilayotgan tadbirlarda ham faol ishtirok etib kelayotir. Bu borada harbiy qismga yaqin hududda joylashgan oliy ta’lim muassasalari - Ajiniyoz nomidagi Nukus pedagogika instituti va Toshkent davlat agrar universitetining Nukus filiali bilan hamkorlik qilinmoqda. Mazkur ishlarni tashkil etish va o‘tkazishda Yoshlar ittifoqining harbiy qismdagi boshlang‘ich tashkiloti etakchisi, kapitan Omonkeldi Salimovning alohida xizmati borligini aytib o‘tish o‘rinlidir. U 30 iyun - Yoshlar kuni munosabati bilan harbiy qism qo‘mondonligi tomonidan rag‘batlantirildi.

Sir emaski, karantin sababli huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa tashkilotlar tomonidan kam ta’minlangan oilalarni qo‘llab-quvvatlash va xayriya yordamlarini ko‘rsatish ishlari olib borilmoqda. Bu xayrli ishga batal’on xodimlari ham o‘zlarining munosib hissalarini qo‘shib kelmoqda. Misol tariqasida aytadigan bo‘lsak, shahardagi «Ko‘k o‘zak» makon fuqarolar yig‘inida yashovchi nogiron farzandi bo‘lgan bir oilaga 1 million so‘m pul, 12 ta kam ta’minlangan oilaga esa turli oziq-ovqat mahsulotlari topshirildi. Shu o‘rinda davlatimiz tomonidan harbiy sohaga qaratilgan e’tibor va yaratilayotgan imtiyozlarni ta’kidlab o‘tish lozimdir. Jumladan, joriy yilda ikki nafar harbiy xizmatchiga uy olish uchun uzoq muddatli imtiyozli kredit mablag‘i ajratildi[3].

Shuningdek, batal’onda uzoq yillar davomida xizmat qilib, safdoshlari va yoshlarga namuna bo‘lib kelayotgan kichik serjant Faxriddin Nazarovning farzandiga oliy ta’lim muassasasiga o‘qishga kirish uchun tavsiyanoma berildi. Tashrifimiz chog‘ida bu erda muddatli harbiy xizmatni o‘tayotgan harbiy xizmatchilar hayoti bilan ham tanishib, ularning barcha qulayliklarga ega zamonaviy yotoqxonalarda yashayotganligiga guvoh bo‘ldik. Sohaga qiziqishim tufayli muddatli harbiy xizmatni o‘tashga qaror qildim, deydi Xo‘jayli tumanilik Asadbek Yuldashev. Bu yerda harbiy xizmatchilarga yaratilgan sharoit va imkoniyatlarni ko‘rib, sohaga bo‘lgan qiziqishim yanada ortdi. Shu sababli, kelgusida harbiy qismda qolib, shartnoma asosida xizmatni davom ettirmoqchiman. Yaqinda harbiy qism hududida zamon talablari darajasidagi barcha qulayliklarga ega bo‘lgan avtopark foydalanishga topshirildi, deydi biz bilan suhbatda batal’on komandirining ta’minot bo‘yicha o‘rinbosari, podpolkovnik Jamshid Ibragimov.

Bu yilning har qanday mavsumida mavjud harbiy texnikalarni jangovar shay holatida saqlash va qulay sharoitda ta’mirlash ishlarini olib borishga imkon beradi.

Batal’on harbiy xizmatchilari yaratilgan imkoniyatlardan ruhlanib, kuch olib, foydalangan holda zimmalaridagi vazifalarni vijdonan bajarib, tinchlik-osoyishtaligimiz ishonchli qo‘llarda ekanligini isbotlab kelishmoqda. Yana bir misol

tariqasida Denov tumanida joylashgan harbiy qism va ularga yaratilgan sharoitlarni ko‘rib chiqishimiz mumkin. Xususan, Davlat rahbarining topshirig‘iga muvofiq, O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi barcha harbiy qism va muassasalarining shtat turkumlari, shaxsiy tarkibi tubdan takomillashtirilmoqda. Mazkur harbiy qism ham 2018-yildan aralash harbiy qism tarkibida faoliyat yuritmoqda. Bu yerda muddatli harbiy xizmatchilar 21 yo‘nalishda mutaxassisliklar bo‘yicha tayyorlanadi. Qismda harbiy xizmatchilar uchun barcha shart-sharoit yaratilgan. Jumladan, bir vaqtning o‘zida 500 nafardan ortiq harbiy xizmatchi amaliy va nazariy mashg‘ulot o‘tash imkoni mavjud 3 qavatli o‘quv binosi, 6 ta yotoqxona, zamonaviy sport majmuasi, oshxona qurildi. Prezident ilgari surgan 5ta tashabbus asosida mazkur harbiy qismda ham muayyan ishlar amalga oshirilmoqda. Tanishuv chog‘ida shu haqda ma’lumot berildi. Xususan, o‘quv binolaridagi kompyuter xonalari, elektron kutubxonada harbiylarning zamonaviy bilim va ilg‘or ko‘nikmalarni egallashi, o‘z ustida muntazam ishlashi uchun barcha imkoniyatlar yaratildi.

Mudofaa vazirligi va viloyat harbiy-ma’muriy sektori tomonidan harbiy xizmatchilarning oila a’zolariga shart-sharoit yaratish maqsadida joriy yilda qism hududidagi harbiy shaharchada 64 xonadonli 4 ta ko‘p qavatli uy, nodavlat bitta maktabgacha ta’lim muassasasi qurilib, foydalanishga topshirildi. Bundan tashqari bugungi kunda nafaqat harbiy okruglar balki harbiy oilalarga ham qator imkoniyat eshiklari ochilmoqda. “O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiylari va ularning oila a’zolarini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarorga asosan harbiy xizmatchilarning farzandlari uchun oliy ta’lim muassasalari bakalavriatining kunduzgi ta’lim yo‘nalishlariga davlat granti asosida belgilangan umumiy qabul kvotalarining besh foizi miqdorida davlat granti asosidagi qo‘shimcha qabul kvotalari ajratilmoqda. Shuningdek, harbiy xizmatchilar va ularning oila-a’zolari salomatligini ta’minlash bo‘yicha zarur sharoitlar yaratildi. Uy-joyga muhtoj oilalar belgilangan tartibda uy-joy bilan ta’minlanmoqda[4]. Turar joy bilan ta’minlanmagan oddiy askar, serjant va ofitserlar tarkibiga kiruvchi shaxslarga amaldagi sarf-xarajatlar doirasida (kommunal xizmatlar haqi bundan mustasno):

- Toshkent shahrida — bazaviy hisoblash miqdorining 4 baravarigacha;
- Nukus shahrida va viloyatlar markazlarida — BHM 3 baravarigacha;
- boshqa shahar va tumanlar markazlari hamda aholi punktlarida

-BHMning 2 baravarigacha miqdorda to‘lanadi.

Oila a’zolari uch kishi va undan ortiq bo‘lgan taqdirda (harbiy xizmatchining o‘zini hisoblamagan holda) ushbu pul kompensatsiyasi miqdorlari 50 foizga oshiriladi. Haqiqiy harbiy xizmatni o‘tayotgan (rezervga, iste’foga bo‘shatilgan)

kontrakt bo‘yicha harbiy xizmatchilar harbiy xizmatining umumiy davomiyligi 10 va undan ortiq kalendar yilga yetganda uy-joy qonunchiligida ko‘zda tutilgan me’yor va tartiblarga muvofiq, o‘zlari egallab turgan turar joylarini bepul xususiylashtirib olish huquqiga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. https://iiv.uz/news/yaratilayotgan-imkoniyatlar-harbiy-xizmatchilarni-ruhlantirmoqda
2. https://zarnews.uz/uz/post/harbiylar-va-ularning-oila-azolariga-qanday-imtiyozlar-bor
3. https://kun.uz/uz/news/2019/10/17/prezident-denovdagi-harbiy-qismda-harbiy-xizmatchilarning-oquv-faoliyati-bilan-tanishdi
4. https://mudofaa.uz/2374/